

Alzheimer Catalunya

Formació i assessorament per a la capacitat
dels equips.

Des de l'enfocament de
l'Atenció Centrada en la Persona (ACP)

Presentació: Elements de la realitat

Les persones que pateixen demència, a mesura que avança la malaltia, van perdent les seves capacitats cognitives. Aquesta pèrdua els dificulta el seu dia a dia i fa que per les persones que les envolten els hi sigui difícil entendre les seves necessitats. Les persones afectades per la malaltia, normalment s'expressen incoherentment a "les oïdes" dels qui els cuiden; i això fa que lentament els professionals prenguin el control de la presa de decisions d'aquestes persones que en un intent de protegir-les, en moltes ocasions queden anul·lades. El model de l'atenció centrada en la persona proposa que els professionals tinguem present el punt de vista de la persona amb demència, les seves emocions i les seves necessitats en qualsevol moment de la malaltia.

Les persones amb demència continuen tenint desitjos, emocions, pors però malauradament la seva expressió és incoherent i fins i tot inapropiada socialment. Si som capaços de reconèixer una necessitat no coberta de la persona, podem donar un significat diferent a conductes d'agressivitat, de desinhibició sexual i a les estereotípies entre d'altres.

Els equips tenen el repte de ser creatius en el seu apropament a les persones per tal de facilitar la comprensió i continuar mantenint la seva dignitat. Cal compaginar les tasques quotidianes, que són imprescindibles en l'atenció assistencial, sense perdre de vista la persona a qui li són dedicades. El model d'Atenció Centrada en la Persona ofereix eines per a poder fer front al repte i mirar diferentment el dia a dia.

Alzheimer Catalunya Fundació, des de l'any 2002, es prepara i treballa amb les organitzacions per introduir transformacions cap al paradigma de l'Atenció Centrada en la Persona (ACP). Des del 2006 té un conveni de col·laboració signat amb la Universitat de Bradford on adquireix el compromís de portar el Dementia Care Mapping al nostre entorn per a que sigui una de les eines que ens ajudarà a apropar l'ACP als entorns on viuen i passen la major part del temps les persones que pateixen demència.

Suport en la implementació de la mirada ACP

La implementació i apropament a models organitzatius des de la mirada de l'ACP no és possible sense l'esforç i implicació de tota l'organització, des de gerència, passant pels tècnics i acabant per suport logístic. Tenir els principis de l'ACP com a marc de referència per plantejar propostes d'accions i processos, i poder treballar des de la confiança dels equips són els elements claus per garantir l'èxit de la implementació. No estem parlant d'un model amb clares consignes de com fer el canvi, sino que estem parlant de la transformació del paradigma des d'on s'organitza el recurs on vol ser implantat.

Dirigit a:

Personal que realitza funcions assistencials d'atenció directa, així com personal d'atenció indirecta de residències assistides, centres socio-sanitaris, centres de dia, hospitals de dia i unitats de psicogeriatría. Professionals amb responsabilitats de coordinació d'equips de treball i direcció dels mateixos centres.

Metodologia:

Les formacions tenen una orientació teòrico-pràctica, basat en exposicions teòriques, role-playing, exercicis, i visualització d'un vídeo. Es facilitarà l'intercanvi i d'experiències i la interacció en la resolució dels exercicis. Al final del taller es demana el compromís de plantejar una proposta de treball per fer seguiment en la última sessió.

Proposta de treball

Objectius generals :

La nostra missió és acompanyar als equips en la transformació de la visió organitzativa cap al paradigma de l'ACP, mitjançant la revisió i repensada de les pràctiques dels centres. Aquest acompanyament significa valorar el centre conjuntament amb l'equip de treball i fer propostes adaptades cada realitat, tant de formació dels equips, com de introducció de pràctiques des del marc de referència de l'ACP, com empoderar als equips impulsors per poder abanderar en la seva organització el canvi de paradigma necessari en la introducció d'un nou model d'Atenció.

El pas inicial, en la majoria d'organitzacions, és fer una acció de sensibilització als professionals del centre dels conceptes on s'emmarca l'ACP i seguidament la formació en més profunditat d'un grup més reduït, però suficientment gran com per fer generar una base de coneixent des d'on treballar el canvi.

Finalment, s'acompanyarà en la creació d'un Grup de millora amb l'objectiu de donar continuïtat al procés començat.

Accions:* les accions es planifiquen segons les necessitats de l'organització demandant

✓ FORMACIONS BÁSIQUES

Introduir les bases del paradigma de l'Atenció Centrada a tots els professionals de l'organització com a base d'un nou marc de referència des d'on treballar: definir indicadors de qualitat mitjançant l'observació de persones amb demència i/o discapacitat intel·lectual.

Apropament a eines de treball per potenciar la relació amb les persones que viuen amb una demència

- Reminiscència
- Treball en la Història de vida
- El PIAI com a eina de treball

✓ FORMACIONS APROFUNDIMENT

L'objectiu de la formació és aprofundir en el concepte i paradigma de l'ACP en aquells professionals que seran els executors del canvi que es vol generar: entrar en contacte amb els requeriments necessaris per introduir l'ACP.

Altres formacions complementàries

- DCM nivell bàsic
- DCM nivell Avançat
- Certificat europeu de Reminiscència
- Reconceptualització del Pla de Treball
- Creació de la figura del referent de la persona
- Creació dels espais de reflexió
- Reconceptualització dels rols professionals

✓ ACOMPANYAMENT ALS EQUIPS i DESENVOLUPAMENT DE PROJECT- ENRIQUIR EL ROL PROFESSIONAL

Assentar les bases per poder generar un grup de millora que vetlli per l'adequació i manteniment de l'ACP mitjançant les propostes d'accions de millora que es generin després de la formació del personal.

Exemple de recorregut formatiu (*):

Taller d'ACP per a tècnics i auxiliars

SESSIÓ 1	<p>Marc teòric de l'abordatge ACP: l'atenció centrada en la persona.</p> <p>Repensar la demència</p> <p>La demència com a incapacitat: influenciar les dificultats i començar a transformar</p>
SESSIÓ 2	<p>Capacitats personals per atendre les persones gran i/o amb demència.</p> <p>La comunicació i el treball positiu amb les persones grans i/o amb demència.</p>
SESSIÓ 3	<p>La psicologia social maligne: identificació dels detractors personals en la relació amb les persones grans i/o amb demència.</p>
SESSIÓ 4	<p>Les funcions assistencials de l'equip i la interdisciplinarietat</p>
SESSIÓ 5	<p>La família i el seu abordatge</p> <p>El procés de dol / El procés de pèrdua</p>
SESSIÓ 6	<p>La relació amb les persones amb demència avançada</p> <p><i>Per assistir a aquesta sessió és requisit haver participat a les sessions 2, 3, i 4</i></p>
SESSIÓ 7	<p>Aspectes a tenir present en l'elaboració d'un pla d'intervenció individual: Detectar fortaleses / Compensar dificultats, Coneixement de la persona / Detectar les necessitats emocionals, El pla d'intervenció individual</p> <p><i>Per assistir a aquesta sessió és requisit haver participat a les sessions 2, 3, i 4</i></p>

TALLER D'ACP I L'EINA DEL DCM PER A DIRECTORS I COORDINADORS

Objectius Generals:

1. Prendre consciència del potencial d'intervenció en una residència de persones amb demència i/o discapacitat Intel·lectual coneixent les característiques de l'atenció centrada en la persona en contraposició de l'atenció centrada en la malaltia
2. Identificar les estratègies d'intervenció que comporta el treball de l'atenció centrada en la persona.
3. Evidenciar el procés de canvi iniciat, mitjançant la implementació del DCM, i necessari en el treball amb persones amb demència i/o discapacitat Intel·lectual per millorar la qualitat de vida de tots els que viuen o treballen en la residència.

Temari proposat

La transformació de l'atenció: refrescar conceptes bàsics d'ACP (VIPS)

Introduint el benestar i malestar *Apunt DCM: ME*

La psicologia social maligna i el treball positiu:

Necessitats psicològiques: PD & PE *Apunt DCM: PD & PE*

Presentació conceptes bàsics de la: Diversitat ocupacional / Implicació positiva *Apunt DCM: BCC i indicadors de qualitat*

Treball en equip i les organitzacions centrades en les persones (VIPS)

Definició de projectes DCM: com ajudar als equips

(*). Aquests són alguns exemples de recorregut formatiu que oferim desde el nostre àrea de Formació i Consultoria, que adaptem segons les necessitats dels professionals i entitats a les que formem.

Responsables del projecte

Josep Vila i Miravent,

Llicenciat en psicologia per la Universitat Autònoma de Barcelona, Master en gerontologia clínica per la Universitat del Sud de Califòrnia, Los Angeles, USA i Master en teràpia sistémico- familiar per la Universitat Autònoma de Barcelona. Del 1995 al 2002 ha treballat a l'obra social de Caixa Terrassa com a psicòleg clínic en la residència assistida per a persones grans i la unitat i centre de dia específic per a persones amb demència. Des de l'any 1995 és col·laborador en diversos projectes de suport a les famílies de la Fundació Alzheimer Catalunya. Del 2002 al 2007, ha estat el responsable dels programes de gent gran d'IPSS (Institut per a la promoció social i de la salut) i ha estat el director tècnic de la residència i centre de dia La Sagrera (Barcelona) d'ICASS.

Des del 2008, és el responsable del Servei de teràpia de família i de l'àrea de gestió de coneixement d'Alzheimer Catalunya Fundació i professor associat del departament de psicologia evolutiva i de l'educació. Facultat de psicologia de la Universitat de Barcelona. És formador certificat en Dementia Care Mapping per la Universitat de Bradford, Regne Unit

Elena Fernández Gamarra,

Llicenciada en psicologia per a la Universitat de Barcelona i Màster en gerontologia clínica per la Universitat del Sud de Califòrnia, Los Angeles, USA. Postgrau en Direcció d'empreses per EADA, Barcelona, a l'any 2004. Ha participat en seminaris experiencials "autoritat, lideratge i management".

Des del 1998 al 2000 ha treballat com a psicòloga en un centre residencial. Des del 1998 col·labora en diversos projectes d'Alzheimer Catalunya i des del 2000 n'és la seva directora. Actualment desenvolupa la direcció estratègica. Les tasques realitzades a la Fundació han estat la coordinació i conducció de grups de suport per a famílies, formació de professionals i familiars, i desenvolupament del programa per a persones amb demència sense família, Ajudar i Protegir. Formadora certificada en Dementia Care Mapping per la Universitat de Bradford i responsable de la implementació del DCM l'estat Espanyol. Experta en el model d'Atenció Centrada en la Persona, havent col·laborat en el desenvolupament d'organitzacions i equips de treball. Membre de la Xarxa Europea de Reminiscència.

Col·labora com a consultora en diverses organitzacions sense afany de lucre, en desenvolupament organitzacional i d'equips.